

Perusmuistio: Komission lisätalousarvio nro 3 EU:n talousarvioon varainhoitovuodelle 2025

Eduskuntatunnus
EU 35/2024 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 3.10.2025 varainhoitovuotta 2025 koskevan lisätalousarvioesityksen nro 3 EU:n yleiseen talousarvioon (COM (2025) 850 final). Lisätalousarvion keskeiset päivitykset koskevat päivityksiä maksumäärärahoihin, erityisesti Euroopan aluekehitysrahaston, Euroopan sosiaalirahaston, rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineen sekä Ukraina-välineen osalta, päivityksiä EU:n tuloihin, erityisesti sakko- ja tullitulojen päivityksiä sekä muun muassa kestävien kalastussopimusten ja tiettyjen virastojen määrärahojen päivityksiä.

Komissio esitteli lisätalousarvioesityksen budjettikomiteassa 9.10.2025. Mikäli asia ei edellytä useampaa käsittelyä budjettikomiteassa, etenee se seuraavaksi Coreperiin, jonka jälkeen neuvostoon tai neuvoston kirjalliseen menettelyyn. On mahdollista, että lisätalousarviosta sovitaan Euroopan parlamentin kanssa sovittelukomitean kokouksessa marraskuussa yhdessä vuoden 2026 talousarvion kanssa.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä komission lisätalousarvioesityksen nro 3 EU:n talousarvioon varainhoitovuodelle 2025.

Suomi kiinnittää kuitenkin huomiota maksumäärärahojen kasvuun ja korostaa maksu-määrärahaennusteiden mahdollisimman tarkkaa laatimista.

Pääasiallinen sisältö

Komissio ehdottaa vuoden 2025 kolmannessa lisätalousarvioesityksessään (DAB 3/2025) muutoksia talousarvion menoihin muun muassa Euroopan aluekehitysrahaston, Euroopan sosiaalirahasto plussan, rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen, Ukraina-varauksen sekä tiettyjen virastojen määrärahojen osalta. Lisäksi pieniä muutoksia esitetään myös kestävien kalastussopimusten, teknisen tuen välineen sekä

tullitarvikeohjelman määrärahoihin. Näiden muutosten yhteenlaskettu vaikutus on 123,7 miljoonan euron vähennys talousarvion sitoumusmäärärahoihin ja 2 517 miljoonan euron lisäys maksumäärärahoihin.

Komissio ehdottaa kuitenkin päivitettyjen tietojen pohjalta samalla muutoksia myös talousarvion tuloihin lopullisten sakoista ja seuraamusmaksuista sekä perinteisistä omista varoista saatujen tulojen osalta. Lisätalousarvioesitys sisältää siten 1 185,1 miljoonaa euroa sakoista ja seuraamusmaksuista saatavia lisätuloja sekä 1 300 miljoonaa euroa aiemmin arvioitua enemmän perinteisten omien varojen ylijäämästä saatavia tuloja. Ehdotuksessa on kaikkiaan 2 485,1 miljoonaa euroa lisätuloa.

Lisätalousarvioehdotuksen nettovaikutus on siten 31,9 miljoonan euron lisäys maksumäärärahatarpeissa, jotka tulee kattaa BKT-maksuosuuksien korotuksilla, kun otetaan huomioon maksumäärärahojen lisäys 2 517 miljoonaa euroa ja muiden tulojen kasvu 2 485,1 miljoonaa euroa.

Euroopan aluekehitysrahasto ja Euroopan sosiaalirahasto plus

Euroopan aluekehitysrahastolle (EAKR) esitetään yhteensä 2 miljardin euron ja Euroopan sosiaalirahasto plussalle (ESR+) yhteensä 700 miljoonan euron lisäystä ohjelmien maksumäärärahoihin. Komission mukaan lisämäärärahoille on tarvetta kaikkien arvioitujen tarpeiden kattamiseksi vuoden loppuun saakka. Jäsenvaltioiden kasvaneiden maksu-pyyntöjen taustalla on toimeenpanon selvä kiihtyminen ja muun muassa Euroopan strategisten teknologioiden alustan (STEP) odotettua korkeampi käyttöaste. Syyskuuhun 2025 mennessä STEP-prioriteetteihin oli kohdennettu jo 11,7 miljardia euroa koheesiovaroja.

Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukiväline

Lisätalousarvioesityksessä esitetään maksumäärärahalisäystä rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineeseen (BMVI) yhteensä 357 miljoonaa euroa. Maksumäärärahoja esitetään korotettavan päivitettyjen jäsenmaiden maksuennusteiden mukaisesti.

Ukrainan tukiväline

Ukrainan tukivälineen maksumäärärahoja esitetään vähennettävän 469 miljoonalla eurolla. Tuoreimpien tukivälineen toimeenpanoa koskevien ennusteiden mukaan maksumäärärahojen ylijäämän arvioidaan olevan lähes 1,2 miljardia euroa vuoden 2025 loppuun mennessä. Maksumäärärahojen ylijäämästä lähes 0,7 miljardia euroa tulee siirtää vuodelle 2026 (uudistuksiin ja investointeihin tarkoitetut varat, jotka voidaan vielä maksaa seuraavan varainhoitovuoden aikana). Loput ylijäämästä (yhteensä 496 miljoonaa euroa) voidaan siirtää vuodelle 2027 päivitettyjen maksuennusteiden perusteella.

Virastot

Komissio esittää yhdeksän viraston osalta muutoksia vuoden 2025 talousarvioon. Käynnistymisvaiheessa olevan EU:n uuden rahanpesuntorjuntaviranomaisen (AMLA) rekrytoinnit ovat edenneet suunniteltua hitaammin ja määrärahatarve on 0,6 miljoonaa euroa budjetoitua pienempi. Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA) ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) määrärahatarve on lainsäädännön valmistumisen viivästymisen takia 0,86 miljoonaa euroa pienempi. Ruotsissa sijaitseva Euroopan tautienehkäisy- ja valvontakeskus (ECDC) tarvitsee 0,7 miljoonaa euroa lisämäärärahoja valuuttakurssien muutoksista johtuen. Euroopan unionin turvapaikkaviraston (EUAA) määrärahoista siirrettäisiin turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto AMIF:lle

48 miljoonaa euroa sitoumuksina ja 45 miljoonaa euroa maksumäärärahoina uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen toimeenpanoa vahvistamaan. Euroopan kemikaalivirastolle (ECHA) ja Euroopan ympäristövirastolle (EEA) tehty 6,4 miljoonan euron varaus LIFE-ohjelmasta siirrettäisiin takaisin ohjelmalle, koska siirron perusteena ollut lainsäädännön uudistus ei olisi tulossa voimaan vielä tämän vuoden aikana. Myös Euroopan meriturvallisuusvirastolle (EMSA) varattu 1,79 miljoonaa euroa Verkkojen Eurooppa (CEF) -ohjelmasta palautettaisiin takaisin ohjelmalle varauksen perusteena olleen viraston lainsäädäntöperustan uudistuksen siirtyessä vuoden 2025 lopulle. Vastaavasti Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaiselle (EFSA) varattu 0,48 miljoonaa euroa palautettaisiin takaisin SMP ruoka -ohjelmalle varauksen perusteena olleen lainsäädännön voimaantulon viivästymisen johdosta.

Muut muutokset (kestävät kalastussopimukset, tullitarvikeohjelma, teknisen tuen instrumentti)

EU:n neuvottelut kalastussopimuksista kolmansien maiden kanssa jatkuvat edelleen, eikä jäljellä olevia varauksia tulla kuluvana vuonna tarvitsemaan. Tämän takia komissio esittää, että kestävien kalastussopimusten vuoden 2025 varaukset, 39,9 miljoonaa euroa sitoumuksina ja 22,4 miljoonaa euroa maksuina perutaan.

Tullitarvikeohjelman (CCEi) vuoden 2025 kolmas sähköisen kaupankäynnin hakukierros on siirretty ensi vuoteen, joten komissio esittää ohjelmalta vähennettäväksi 78 miljoonaa euroa sitoumuksina ja 47,9 miljoonaa euroa maksuina.

Lisäksi komissio esittää 5 miljoonan euron vähennystä Teknisen tuen instrumentin (TSI) sitoumuksista, koska ohjelman kilpailutusprosesseissa on onnistuttu tekemään tehokkuussäästöjä.

Tulot

Lisätalousarvioesityksessä ehdotetaan lokakuuhun 2025 mennessä maksettujen lopullisten sakkojen ja uhkasakkojen sisällyttämistä talousarvioon. Sakot ja uhkasakot, jotka on maksettu 30.9.2025 mennessä, ovat yhteensä 1 577 miljoonaa euroa. Huomioiden lisätalousarvioesityksessä nro 2 jo ehdotetut sakkotulojen lisäykset, tällä lisätalousarvioesityksellä ehdotetaan sakkotulojen päivittämistä 1 185,1 miljoonalla eurolla. Sakkotulojen sisällyttäminen talousarvioon vähentää jäsenvaltioiden EU-maksuja.

Lisätalousarvioesitys nro 2 sisälsi toukokuun ACOR (*Advisory Committee on Own Resources*) -ennustemenettelyssä sovitut tulliennusteet. Toteutuneet tullitulot ovat kuitenkin olleet ennustettua korkeammat tammi-elokuussa, joten komissio ehdottaa perinteisten omien varojen tuloennusteen korottamista 1 300 miljoonalla eurolla.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 314 artikla ja Euratom 106 A artikla; erityinen lainsäätämisyjärjestys, määräenemmistö neuvostossa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Lisätalousarvio edellyttää neuvoston ja parlamentin käsittelyä. Euroopan parlamentissa komission ehdotuksen käsittelystä vastaa budjettivaliokunta, minkä jälkeen asiasta äänestetään täysistunnossa.

Kansallinen valmistelu

Tämä perusmuistio on käsitelty ja asia on sovitettu yhteen valtioneuvoston sisällä EU 34 (budjetti- ja hallintoasiat) –jaoston kirjallisessa menettelyssä 20.-21.10.2025.

Eduskuntakäsittely

Lisätalousarvioesityksellä nro 3/2024 esitetään täydennettäväksi EU:n vuoden 2025 talousarviota, joka on eduskunnassa käsitelty U-asiana U 35/2024 vp. Lisätalousarvioesityksestä nro 3/2025 toimitetaan eduskunnalle selvitys tällä U-jatkokirjelmällä, joka liitetäisiin em. U-asiaan.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Lisätalousarvioesityksellä ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Lisätalousarvioesityksellä nro 3/2025 kasvatettaisiin maksumäärärahoja yhteensä 2 517,0 miljoonalla eurolla ja lisäksi päivitetäisiin talousarvion tulojen määrää toteutuneiden sakkotulojen ja perinteisten omien varojen osalta yhteensä 2 485,1 miljoonalla eurolla. Maksumäärärahojen ja muiden tulojen lisäyksen erotus, 31,9 miljoonaa euroa, rahoitetaan jäsenvaltioilta kerättävällä BKTL-omalla varalla. Suomen osuus tästä BKTL-oman varan kasvusta olisi noin 0,5 miljoonaa euroa.

Maksujen kasvu voidaan kattaa nykyiseen kansalliseen vuoden 2025 talousarvioon sisältyvien Suomen EU-maksuihin liittyvien määrärahojen (2 290) miljoonaa euroa) puitteissa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Komissio on esitellyt 3. lokakuuta 2025 Euroopan parlamentille ja neuvostolle yleisen määrärahasiirron DEC 15/2025 (ns. *yleissiirto*), joka perustuu siihen, miten talousarvio on tosiasiallisesti toteutunut ja millainen varainhoitovuoden lopun maksumäärärahatilanteen odotetaan olevan. Tarkoituksena on kuluvan varainhoitovuoden maksumäärärahojen tasapainottaminen. Tässä lisätalousarvioesityksessä ehdotettuja maksumäärärahojen muutoksia ei ole komission mukaan ollut mahdollista kattaa yleissiirron puitteissa.

Asiakirjat

COM(2025) 850 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO Vesa Kulmala, puh +358 295 530 548, etunimi.sukunimi@gov.fi
 VM/BO Miika Grönholm, puh +358 295 530 599, etunimi.sukunimi@gov.fi
 VM/BO Johanna Makkonen puh.+358 295 160 369, etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/457/2024

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite